DE NOLLEN
R.W. VAN DE WINT

LESBRIEF

'Vang het Licht'

Ruud van de Wint & Rembrandt

INHOUD LESBRIEF

Voorbereiding voor de workshop
Wat moet er vanuit school worden geregeld?

Ruud van de Wint
Wie is de kunstenaar?

De Nollen
Wat voor soort museum is De Nollen?

Plattegrond van De Nollen
Waar gaan we naartoe?

Praktische info over de workshop
Wat kost het?
Wanneer is het?
Wat zijn de leerdoelen?

Algemene info over de inhoud van de workshop
Introductie over de onderwerpen tijdens de workshop

Opdracht tijdens de workshop
Wat gaan we doen?

Reflectie opdrachten voor leerlingen
Wat was de ervaring van de leerling?

Bij wie kunt u terecht voor vragen?

Coördinator Educatie De Nollen: Jacobeijn Luijt
Bel: 06- 48387766
Of mail: info@projectdenollen@gmail.com
Meer weten?
www.projectdenollen.nl

VOORBEREIDING WORKSHOP

Waar is de workshop?

De workshops van de Nollen vinden deels plaats in de ontvangstruimte op het terrein van De Nollen (zie plattegrond) en deels buiten op het terrein:
Project De Nollen
Burg. Ritmeesterweg 10
101780 HB
Den Helder
(nabij NS-halte Station Den Helder Zuid)

U kunt uw auto/ fiets/ bus parkeren op de parkeerplaats bij station Zuid. Verzamelen bij de hoofdingang (grote hoge stalen hek.) U wordt daar opgehaald door de docent. U hoeft geen toegang te betalen. Dit wordt per factuur afgehandeld.

Hoe plan ik de workshop?

De workshops vinden plaats op verschillende data in overleg met de school. Alle scholen in de regio worden hiervan van te voren op de hoogte gebracht via de Cultuurwijzer van Triade. Na opgave/ reservering wordt u zo spoedig mogelijk benaderd over datum en tijd. U ontvangt hierover een bevestigingsmail.

Hoe lang duurt de workshop?

De workshop duurt 2 uur. De leerlingen besteden max. 15 min aan een rondleiding, gaan daarna aan de slag met de hun eigen kunstwerk. Voor de heen- en terugreis moet u extra tijd inplannen.

Wat kost de workshop?

De workshop kost 6,70 voor P.O en 8,00 euro per leerling voor V.O. Begeleiders zijn gratis.

Wat moet de school regelen?

- Vervoer naar De Nollen
- Dat leerlingen op de hoogte zijn van de regels
- De leerlingen moeten een mobiele telefoon meenemen waarmee ze foto's kunnen maken

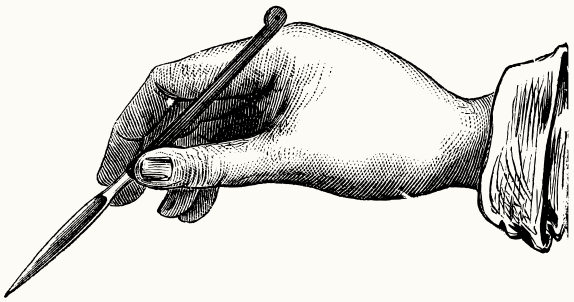
Huisregels De Nollen

- Het is vanzelfsprekend dat er geen verstoringen of vernielingen plaatsvinden
- Geen vuil wordt achtergelaten op het terrein
- Er mag niet aan de binnenschilderingen worden gezeten. Wel aan de beelden buiten op het terrein
- Er mogen alleen foto's worden gemaakt voor persoonlijk gebruik
- Toiletten zijn in de bunker van het KunstLab te vinden
- Het is niet de bedoeling is dat de leerlingen door het ruige terrein lopen. Dus: Op het laag gemaaide deel blijven en op de zandpaden

Van maart t/m oktober is de teek actief. Na afloop van de workshop is het niet verkeerd om even te inspecteren of de leerlingen misschien ongewenste gasten (teken) hebben meegenomen tijdens hun verblijf op de Nollen.

Is er extra begeleiding nodig?

Per 15 leerlingen vragen wij een begeleider mee. Toegang voor begeleiders is gratis.

Wat kan de leerkracht van te voren met de leerlingen bespreken?

Het is belangrijk dat de leerlingen van te voren weten wat De Nollen is. Als introductie op de workshop en het bezoek aan De Nollen kan er een filmpje over De Nollen worden getoond. https://www.youtube.com/watch?v=a6K4LtCMgw4.

In deze lesbrief vindt u algemene informatie over de kunstenaar Ruud van de Wint, De Nollen en informatie over de workshop. U kunt hier al vast aandacht aan besteden. Ook kunt u de plattegrond van De Nollen met de leerlingen bekijken.

Wat gaan de leerlingen tijdens deze workshop doen?

- het intens bestuderen van een onderwerp
- leren over contrasttechnieken
- fijn én grof tekenen of schilderen

RUUD VAN DE WINT

is misschien wel een van de bekendste kunstenaars in Nederland. Via de televisie en vele andere media zijn diens immense schilderijen voor de Tweede Kamer vrijwel dagelijks in iedere huiskamer van Nederland te zien. Ook zijn vele sculpturen in het Nederlandse landschap zijn voor velen een vertrouwd gezicht.

Het werk van Ruud van de Wint is in vooraanstaande kunstcollecties opgenomen, zoals het Kröller-Müller Museum in Otterloo en het Stedelijk Museum Amsterdam.

Begin jaren tachtig trok Van de Wint zich terug uit de Europese kunstwereld om zijn droom te realiseren: een eigen natuurgebied waar hij volop kon experimenteren met schilderijen, sculpturen en architectuur. Met ziel en zaligheid werkte hij 25 jaar lang aan zijn totaalkunstwerk De Nollen.

DE NOLLEN

De Nollen is in zijn totaliteit een kunstwerk. De stalen bouwsels, de bunkers, de schilderingen, het landschap, de paarden en pony's, ze vormen samen een geheel. Maar dit geheel is geen statisch object.
Het is een kunstwerk in wording zoals een schilderij in een atelier. Het creëren van dit kunstwerk viel samen met het leven van de maker. Ruud van de Wint woonde en leefde op De Nollen, kende elke plek, ieder heuveltje, en werkte er dagelijks aan het landschap en de kunstwerken.

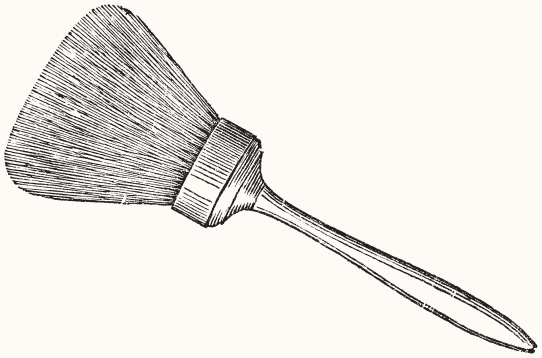
De Nollen was voor hem een vorm van leven. Het maaien van de paden, het snoeien van de bomen of het repareren van het hek zijn even belangrijk als het maken van een sculptuur of een schilderij, omdat het allemaal onderdeel is van het Nollenproject en daarmee van het kunstenaarschap van Van de Wint.

Hij gaf ermee aan dat voor hem het kunstenaarschap niet ophoudt na de realisering van een sculptuur of een schilderij, maar dat het een manier van leven en denken is. Hij laat daarmee zien wat voor hem waarde of betekenis had.

Hieronder een introductiefilmpje over De Nollen.
https://www.youtube.com/watch?v=a6K4LtCMgw4

PRAKTISCHE INFO

VANG HET LICHT

Wat is het?

Tijdens deze workshop krijgt de leerling een introductie over een belangrijk thema in het schilderwerk van R.W. van de Wint. Het onderzoeken van licht en donker.

- Duur: 2 uur
- Max: 24 leerlingen
- Data: in overleg met school
- Doelgroep: bovenbouw P.O

De workshop wordt gegeven door een kunstvak docent en assistent. Daarnaast verwachten wij vanuit de school een begeleider per 15 leerlingen.

Doelen

Van Van de Wint en Rembrandt leer je over:

- het intens bestuderen van je onderwerp
- contrasttechnieken
- fijn én grof te tekenen

INTRODUCTIE

RUUD & REMBRANDT

Clair-obscur is een techniek uit de schilderkunst, film en fotografie waarbij het contrast tussen licht en donker sterker wordt weergegeven dan in het echt het geval is. Clair -obscur is voor Van de Wint tot een symbool geworden. Niet alleen voor de verhouding tussen licht en donker in een schilderij, clair- obscur drukt ook het heldere, rationele en het duistere, irrationele uit, het Apolonische en het Dionysische. In zijn schilderijen gaat het om de wijze waarop een lichte kleur zich verhoudt tot een donkere kleur. Een lichte kleur komt achter een donkere tevoorschijn of lijkt daar juist achter te verdwijnen.

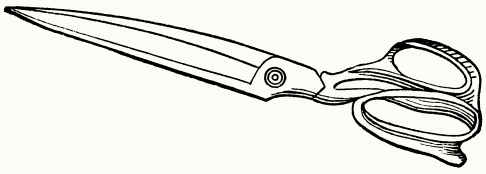
'Elk licht heeft letterlijk zijn schaduwzijde en beiden bestaan dankzij elkaar. Schaduw betekent een herinnering aan een vorm of figuur in de ruimte, waarbij sprake is van een al of niet aanwijsbare lichtbron. Zelfs een minimale aanwezigheid van licht en schaduw wekt suggesties van een ruimtelijke illusie.'

In het werk van Rembrandt is deze techniek duidelijk zichtbaar. Zijn lichtpartijen steken fel af tegen de donkere partijen op zijn schilderijen. Hij gebruikt weinig middentonen. Rembrandt wordt tegenwoordig vaak beschouwd als de “meester van licht en schaduw”. Hij speelde al vroeg met met licht- donker contrasten: fel licht en diepe schaduwen. Het contrastrijke gebruik van licht en schaduw werd handelsmerk van zijn stijl.

Door de belangrijkste personen in het kunstwerk letterlijk uit te lichten, en elementen op de achtergrond in het donker te plaatsen, kon Rembrandt het oog van de kijker over het schilderij leiden en diens aandacht op een specifiek punt richten, veelal de hoofden en andere details van de geportretteerden.

Zijn gebruik van clair-obscur was niet alleen een grote bron van inspiratie voor het schilderwerk van Van de Wint, ook in de verschillende bouwsels en de ondergrondse gang van Eidolon wordt je verrast door een gecalculeerde schaduwwerking die zo herkenbaar is in het werk van Rembrandt.

WORKSHOP

OPDRACHT 1: VANG HET LICHT

STAP 01 | Portret
Wie zelfportret zegt, zegt Rembrandt. Hij portretteerde zichzelf gedurende een periode van ongeveer veertig jaar bijna honderdmaal. Door middel van de zelfportretten kon hij zich oefenen in gezichtsuitdrukkingen en lichtval, waarbij hij soms een rollenspel speelde en zich uitdoste in bijzondere kostuums of met opvallende attributen.

Tijdens deze workshop maken jullie een portret in de stijl van Rembrandts tijd in houtskool en siberisch krijt. De docent zal enkele trucjes voor het tekenen van portretten aanreiken.

STAP 02 | Selfie
Als je een mooi portret wilt maken, moet je het eerst tekenen. Een goed gezicht tekenen, waarin de ogen, de neus en de mond precies op de goede plaats zitten, is natuurlijk best moeilijk. Al heel lang gebruiken kunstenaars schema's als hulpmiddel bij het tekenen van een gezicht. Vandaag gebruiken we wat hulpmiddelen om tijd te winnen!

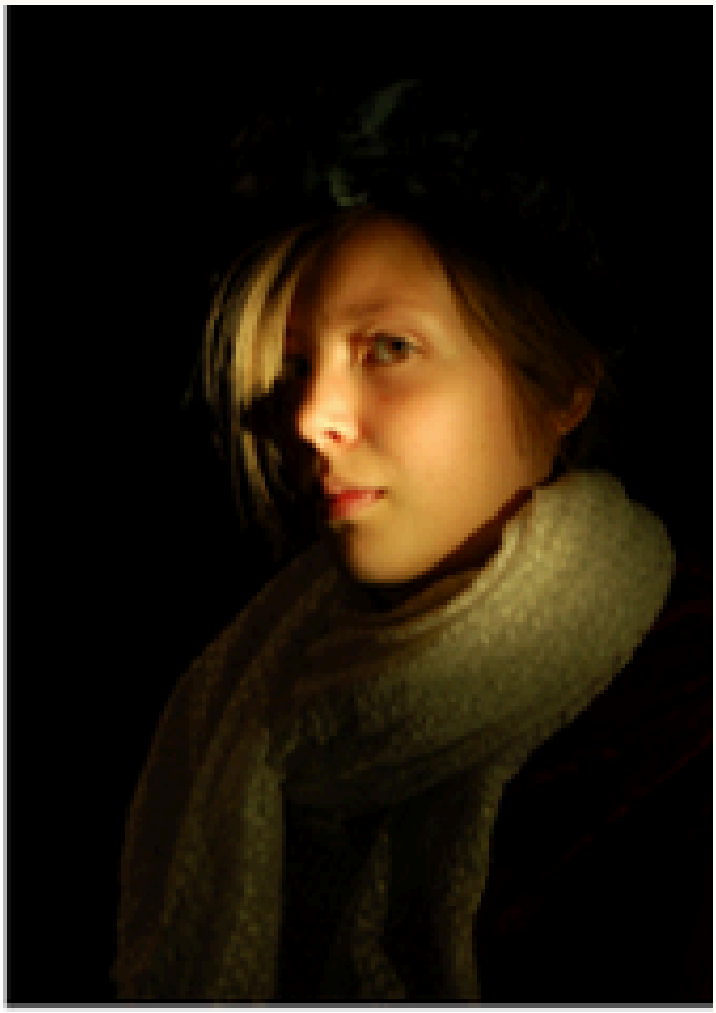
De leerlingen verkleden zich als een echte barones of rijke bankier uit de 17e eeuw. Ze positioneren zichzelf zo, dat de lichtbron voldoende schaduwwerking vormt op het gezicht. Door een grote hoed te dragen, valt er bijvoorbeeld makkelijk schaduw over het gezicht. Laat een foto van hen maken en print deze uit.

STAP 03| Lichtbak
Plaats de fotoprint op je eigen lightbox en teken de foto zo goed mogelijk na op je tekenpapier. Zo ontstaan de contouren van en vormen in het gezicht en hoef je alleen nog te bepalen waar de schaduwpartijen plaatst vinden.

STAP 04 | Licht/donker techniek
Het begint altijd met kijken, wat zie ik nu precies. Dan het ontleden, vormen, diepte, volumes ontdekken. En dan de vertaling naar papier. Als eenmaal het begin gemaakt is, ga je gewoon door. Dan komt de kleurkennis, het gebruik van licht en donker. Daarna is de keus of je met grafietpotlood, houtskool, kleurpotloden of pastelkrijt gaat werken. Tijdens deze workshop leer je zowel de algemene technieken als contrasttechnieken.

FOTO'S: ROBBIN VAN TURNHOUT

VOOR OP SCHOOL

REFLECTIE OPDRACHT

Eigen ervaringen en gevoelens verwoorden:
Wat vond je van de workshop?

Wat vond je leuk / niet leuk /spannend, interessant, ...?

Kun je een voorbeeld geven waar dat door kwam?

Of welk stuk/onderdeel je leuk/niet leuk etc.vindt.

Persoonlijke leervragen bedenken:
Wat heb je geleerd vandaag?

Wat zou je nog meer willen leren?

Aangeven wat anders beter kan in het werkproces / in relatie met leervragen:
Als je terugkijkt, zou je het dan weer hetzelfde aanpakken of toch anders?

VOOR OP SCHOOL

REFLECTIE OPDRACHT

Eigen ideeën en die van anderen
Je hoorde vandaag meningen / ideeën van andere leerlingen.

Hoe vond je dat?

Heb je iets aan een mening / idee van een ander?

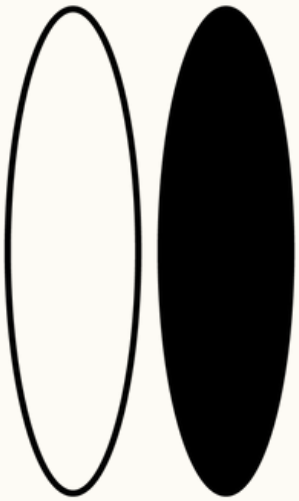
Als je een tip krijgt, gebruik je die dan?

Vraag jij wel eens om een mening / idee van een ander?

Verwoorden wat de betekenis is van kunst en erfgoed:
Begrijp je na deze workshop waarom Ruud van de Wint zijn kunst zo heeft gemaakt?

Kijk je daar nu anders tegenaan dan eerst?

Denk je dat het belangrijk is dat mensen snappen waarom en/ of hoe kunstenaars hun werk maken / maakten?

Project De Nollen
Professor van Tillweg 2c
1784 PA Den Helder
www.projectdenollen.nl